

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2022

ID-DISA' SENA	L-ISTUDJI SOĊJALI (Option)	IL-HIN: Siegħa u nofs
---------------	----------------------------	-----------------------

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha HAMES taqsimiet (A, B, C, D u E). L-istudenti jridu jwieġbu t-taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull taqsima jidhru bejn il-parentesi.

Taqsima A: Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin billi timmarka l-frażi t-tajba.

- Li tkun meqjus bħala persuna unika jfisser li
 - kulhadd huwa differenti minn haddieħor
 - nikkupjaw xi influencer
 - nagħmlu dak li jogħgob lil haddieħor
- L-identità tagħna tinqasam fl-identità
 - primarja u sekondarja
 - personali u soċjali
 - familjari u skolastika
- L-identità personali tirreferi
 - għall-karattru u personalità
 - għall-apparenza tal-ġenituri
 - għall-imġiba tas-soċjetà ta' madwarna
- Fir-relazzjonijiet li jkollu ma' persuni oħra, il-bniedem
 - jista' jkollu ħafna ħbieb
 - jista' jkollu kemm ħbieb kif ukoll konnoxxenzi
 - ikollu joqgħod waħdu
- Il-valuri ċiviċi huma dawk li
 - għandu jkollu kull Nisrani
 - għandu jkollu kull ċittadin
 - jgħinuna ngħixu komdi
- Fil-komunità lokali nsibu ħafna gruppi differenti, bħal
 - NGOs, għaqdiet filantropiċi, politiċi u sportivi
 - knejjes, każini u djar
 - ħwienet, skejjel u playgrounds

7. Persuna jista' jkollha hafna kwalitajiet, fosthom dawk mentali, li jirreferu għal li tkun
 - a. kapaċi fl-isports u fis-saħħa fiżika
 - b. sinjura finanzjarjament
 - c. kapaċi fil-matematika, memorja tajba u tajba fil-lingwi
8. L-irwol tiegħi huwa
 - a. id-drittijiet tiegħi fis-soċjetà u fil-familja
 - b. kwalità emozzjonali meta nagħmilha mal-oħrajn
 - c. is-sehem jew funzjoni tiegħi fis-soċjetà
9. Importanti li nżommu mar-regoli u l-valuri biex kemm jista' jkun tintlaħaq
 - a. id-dikjarazzjoni tad-Dmirijiet Fundamentali tal-Bniedem
 - b. koeżjoni soċjali
 - c. dittatorjat
10. Il-qafas fis-soċjetà li jinkludi l-familji u ċ-ċittadini imma jeskludi l-gvern u n-negozji jissejjaħ
 - a. Kunsill Lokali
 - b. soċjetà ċivili
 - c. Għaqda Mhux Governattiva

(10 marki)

Taqsim B: Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA fuq karta separata.

Kurt Lewin, psikologu soċjali u espert tal-immaniġġjar tal-bidla, huwa kkreditat li ħoloq it-terminu "dinamika tal-grupp" fil-bidu tas-snin erbghin. Huwa nnota li n-nies spiss jieħdu rwoli u mġiba distinti meta jaħdmu fi grupp. "Id-dinamika tal-grupp" tiddekrivi l-effetti ta' dawn l-irwoli u l-imġiba fuq membri oħra tal-grupp, u fuq il-grupp kollu kemm hu.

Grupp b'dinamika pożittiva huwa faċli li jiġi nnutat. Il-membri tat-tim jafdaw lil xulxin, jaħdmu lejn deċiżjoni kollettiva, u jzommu lil xulxin responsabbli biex jaraw li l-affarijiet iseħħu. Minbarra dan, ir-riċerkaturi sabu li meta tim ikollu dinamika pożittiva, il-membri tiegħu huma kreattivi kważi d-doppju minn grupp medju.

Fi grupp b'dinamika fqira, l-imġiba tan-nies tfixkel ix-xogħol. Bħala riżultat, il-grupp jista' ma jasal għall-ebda deċiżjoni, jew jista' jagħmel għażla ħażina, minhabba li l-membri tal-grupp ma setgħux jesploraw l-għażliet b'mod effettiv.

<https://www.mindtools.com/pages/article/improving-group-dynamics.htm>

Mistoqsijiet

1. Insibu gruppi formali u informali. Semmi **żewġ** differenzi bejniethom. (4)
2. X'vantaggi hemm meta tingħaqad fi grupp? Agħti **tliet** raġunijiet. (6)
3. Semmi **żewġ** rwoli differenti li ssib fi grupp u spjega **wieħed** minnhom. (5)

4. Hafna drabi jinqalgħu konflitti fi grupp. Uħud minnhom jissolvew filwaqt li f'oħrajn ma jintlaħaqx ftehim. Semmi **tliet** effetti pożittivi jew negattivi li jista' jħalli konflitt fi grupp. (6)
5. Il-peer group jista' jinfluwenza liż-żgħażagħ. Semmi **żewġ** modi kif iż-żagħżagħ jistgħu jiġu influwenzati. (4)

(25 marka)

Taqsim C: Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA fuq karta separata.

Il-maġġoranza tal-popolazzjoni ġeneralment tistabbilixxi l-kultura dominanti. Xi drabi tikseb dominanza permezz tal-kontroll. Storikament, il-kultura dominanti spiss eżerċitat kontroll fuq il-liġi, il-komunikazzjoni, il-proċessi politiċi, l-istituzzjonijiet edukattivi, il-prattiċi tan-negozju u l-espressjoni kreattiva. Kultura hija dominanti fis-soċjetà meta dik il-kultura tistabbilixxi imġiba speċifika jew sett ta' ritwali, valuri u drawwiet soċjali.

Eżempji tal-kultura dominanti fl-Istati Uniti jinkludu li titkellem bl-Ingliż, li temmen f'reliġjon Kristjana Protestanta u li jkollhom antenati Ewropej. Il-kultura dominanti ta' soċjetà tistabbilixxi d-drawwiet soċjali, il-lingwa, il-valuri u r-reliġjon prinċipali tagħha. Karatteristiċi speċifiċi tal-kultura dominanti jsiru l-istandard għas-soċjetà kollha.

Addattata minn <https://www.reference.com/world-view/examples-dominant-culture-1403ca87257fda28>

Mistoqsijiet

1. Għaliex ngħidu li l-kultura ġġib magħha kemm bidla kif ukoll kontinwità? Spjega u agħti **żewġ** eżempji. (6)
2. Spjega x'differenzi hemm bejn il-kultura dominanti u s-sottokultura. Agħti **eżempju** b'referenza għal Malta. (6)
3. Kif tiżviluppa sottokultura? Agħti **żewġ eżempji** u spjega kif taffettwa mhux biss lill-membri tagħha stess, iżda wkoll lill-kultura dominanti. (6)
4. X'vantagġi ġġib id-diversità kulturali? Semmi **żewġ** vantagġi. (4)
5. Kif tista' kultura ta' nonkonformità soċjali taffettwa l-andament f'soċjetà? (3)

(25 marka)

Taqsim D: Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin fid-dettall fuq karta separata.

1. X'inhum grupp ta' pressjoni? Iddeskrivi **tnejn** mill-għanijiet prinċipali tiegħu. (6)
2. X'tifhem biha soċjetà ċivili? Agħti **eżempju**. (4)
3. Spjega **tliet** għanijiet tal-Kunsilli Lokali. (6)
4. Semmi **żewġ** bidliet prinċipali li għabt magħha l-Liġi dwar il-Familja tal-1993. (4)

(20 marka)

Taqsim E: Aghżel WIEĦED mit-temi li ġejjin u fuq karta separata, iktib madwar 200-230 kelma dwaru.

1. X'differenza hemm bejn kultura tradizzjonali u moderna. Agħti eżempji differenti biex turi kif dawn jinbidlu maż-żmien.
2. Individwu għandu bżonn kemm edukazzjoni formali, informali u nonformali. Għid x'differenza hemm bejniethom u kif dawn jgħinu biex persuna tiżviluppa l-kapaċitajiet tagħha permezz tagħhom.
3. Illum nirreferu għaċ-Ċittadinanza Globali bħala s-soluzzjoni għal ħafna problemi li jeżistu. Għid x'tifhem b'dan billi tirreferi għar-responsabbiltajiet taċ-ċittadini lejn id-dinja.

(20 marka)

Total: 100 marka